

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Trešais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 50, RĪGA, LV – 1013
tālr. 67017531, 67017503, fakss 67017673, e-pasts: trešais@lrvk.gov.lv

Liepājas pilsētas
Domes priekšsēdētājam U.Seskam
Rožu ielā 6, Liepājā,
LV – 3401

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

19.12.2014.

Nr.2.4.1-4-5/2014

Likumības revīzija
„Liepājas pilsētas pašvaldības sniegtās sociālās palīdzības tiesiskums un efektivitāte”

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2.pantu, Valsts kontroles Trešā revīzijas departamenta 17.03.2014. revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1–4/2014 un 24.07.2014. revīzijas apakšuzdevumiem¹, ir veikta likumības revīzija par pašvaldību sniegtās sociālās palīdzības likumību un efektivitāti.
2. Revīziju veica vecākā valsts revidente Aiga Villa (revīzijas grupas vadītāja), valsts revidente – juriste Baiba Skara, valsts revidentes Jekaterina Liskeviča (revīzijas grupā līdz 12.09.2014.), Ineta Freidenfelde, Anda Grauduma, Loreta Boļševiča, Olga Buivide, kā arī informācijas sistēmu auditori Līga Nagle un Jānis Silinieks.

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis bija gūt pārliecību:
  - 3.1. vai Labklājības ministrijas darbība, izstrādājot valsts politiku sociālās palīdzības jomā, organizējot un koordinējot tās īstenošanu, kā arī pārbaudot normatīvo aktu piemērošanu, ir sistemātiska, saskaņota, pietiekama un mērķtiecīga;
  - 3.2. vai pašvaldību darbība, sniedzot sociālo palīdzību, ir tiesiska un efektīva.

Valsts kontroles revidentu atbildība

4. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Liepājas pilsētas pašvaldības atbildība

5. Liepājas pilsētas pašvaldība ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.
7. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību:
  - 7.1. vai Labklājības ministrijas darbība, izstrādājot valsts politiku sociālās palīdzības jomā, organizējot un koordinējot tās īstenošanu, kā arī pārbaudot normatīvo aktu piemērošanu, ir sistemātiska, saskaņota, pietiekama un mērķtiecīga;
  - 7.2. vai pašvaldību darbība, sniedzot sociālo palīdzību, ir tiesiska un efektīva.
8. Revīzija ir veikta par laiku no 01.01.2013. līdz 30.04.2014.
9. Revīzija ir veikta Labklājības ministrijā kā institūcijā, kas ir atbildīga par valsts politikas veidošanu un īstenošanu sociālās palīdzības jomā, kā arī 10 pašvaldībās, sagatavojot 11 revīzijas ziņojumus:
  - 9.1. Labklājības ministrijai;
  - 9.2. Daugavpils pilsētas pašvaldībai;
  - 9.3. Jelgavas pilsētas pašvaldībai;
  - 9.4. Kandavas novada pašvaldībai;
  - 9.5. Kuldīgas novada pašvaldībai;

---

¹ Valsts kontroles Trešā revīzijas departamenta 24.07.2014. Revīzijas apakšuzdevumi Nr.2.4.1-4-1/2014, Nr.2.4.1-4-2/2014, Nr.2.4.1-4-3/2014, Nr.2.4.1-4-4/2014, Nr.2.4.1-4-5/2014, Nr.2.4.1-4-6/2014, Nr.2.4.1-4-7/2014, Nr.2.4.1-4-8/2014, Nr.2.4.1-4-9/2014 un Nr.2.4.1-4-10/2014.

- 9.6. Liepājas pilsētas pašvaldībai;
  - 9.7. Ludzas novada pašvaldībai;
  - 9.8. Siguldas novada pašvaldībai;
  - 9.9. Rēzeknes novada pašvaldībai;
  - 9.10. Rēzeknes pilsētas pašvaldībai;
  - 9.11. Rundāles novada pašvaldībai.
10. Lai nodrošinātu revīzijas mērķu sasniegšanu, revīzijā Labklājības ministrijā un iepriekš minētajās 10 pašvaldībās ir veiktas šādas pārbaudes:
- 10.1. par valsts politikas veidošanu un īstenošanu sociālās palīdzības jomā;
  - 10.2. par pašvaldību īstenoto sociālās palīdzības politiku:
    - 10.2.1. noskaidrojot, vai pašvaldības, nosakot dažādus sociālās palīdzības veidus trūcīgām ģimenēm (personām), ir izvērtējušas arī Ministru kabineta noteikumos² paredzētās tiesības noteikt citu garantēto ienākumu līmeni vai piemaksu pie pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts), tā samazinot administratīvo slogu sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanai un administrēšanai, trūcīgām ģimenēm (personām) nepieciešamo atbalstu sniedzot viena pabalsta ietvaros;
    - 10.2.2. par pašvaldību izdoto saistošo noteikumu sociālās palīdzības jomā tiesiskumu, noskaidrojot, vai saistošajos noteikumos nav paredzēti prettiesiski ierobežojumi sociālās palīdzības sniegšanai un palīdzības sniegšanas process atbilst normatīvajiem aktiem;
    - 10.2.3. vai pašvaldību saistošajos noteikumos iekļautie sociālās palīdzības pabalsti atbilst sociālās palīdzības pamatprincipiem;
    - 10.2.4. par izmaksāto pabalstu uzskaiti, noskaidrojot, vai pabalstu uzskaitē tiek ievērota Ministru kabineta noteikumos³ paredzētā ekonomiskā klasifikācija;
    - 10.2.5. par trūcīgas/maznodrošinātas ģimenes (personas) statusa, par GMI pabalsta, dzīvokļa pabalsta un citu pabalstu piešķiršanas tiesiskumu u.c.
11. Revīzijā ir saņemta un datu analīzē ir izmantota šāda informācija:
- 11.1. 117 pašvaldību izmantotajā Sociālās palīdzības administrēšanas lietojumprogrammā (turpmāk – SOPA) uzkrātā informācija par laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. SOPA reģistrētajām māsaimniecībām un personām un par minētajām māsaimniecībām un personām uzskaitītajām iztikas līdzekļu deklarācijām, par personām piešķirtajiem pabalstiem un izsniegtajām izziņām, kā arī par noslēgtajām vienošanām par līdzdarību un noteiktajiem līdzdarības pienākumiem;
  - 11.2. Daugavpils pilsētas pašvaldības izmantotajā informācijas sistēmā „LIETIS” un Kandavas novada pašvaldības izmantotajā Sociālās palīdzības gadījumu vadības sistēmā uzkrātā informācija par laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014.

² Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumu Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni” 3.punkts.

³ Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikums.

reģistrētajām mājsaimniecībām un personām un par minētajām mājsaimniecībām un personām uzskaitītajām iztikas līdzekļu deklarācijām, par personām piešķirtajiem pabalstiem un izsniegtajām izziņām, kā arī par noslēgtajām vienošanām par līdzdarību;

- 11.3. Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu informācijas sistēmā uzkrātie dati no nodokļu maksātāju iesniegtajiem pārskatiem: Ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014., mantiskā stāvokļa deklarācijām, 2012.gada un 2013.gada Iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām, Mikrouzņēmuma nodokļa deklarācijām laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014., 2012.gada un 2013.gada Paziņojumiem par fiziskai personai izmaksātajām summām;
- 11.4. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēmas dati par fiziskajām personām, kuras laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014. ir saņēmušas Latvijas Republikas vai citu valstu pensijas vai pabalstus;
- 11.5. Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas informācijas sistēmā „Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistrs” uzkrātā informācija par laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014. izmaksātajiem uzturlīdzekļiem;
- 11.6. Lauku atbalsta dienesta pārskati par 2012. un 2013.gadā fiziskām personām izmaksātajām subsīdijām lauksaimniecībai un lauku attīstībai;
- 11.7. Tiesu administrācijas Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas dati par laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. fizisko personu īpašumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, kā arī par laikā no 01.01.2012. līdz 30.04.2014. veiktajiem darījumiem ar nekustamajiem īpašumiem un noslēgtajiem uztura līgumiem;
- 11.8. Valsts zemes dienesta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati par laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. fizisko personu tiesiskā valdījumā vai lietošanā esošajiem nekustamajiem īpašumiem (zemes, būvju un dzīvokļu īpašumiem), kuri nav reģistrēti zemesgrāmatā;
- 11.9. Valsts akciju sabiedrības „Ceļu satiksmes drošības direkcija” Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistra un Transportlīdzekļu un to numurēto agregātu tirdzniecības reģistra dati par laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. fizisko personu īpašumā vai turējumā esošajiem transportlīdzekļiem, kā arī par transportlīdzekļu īpašuma tiesību maiņu laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014.;
- 11.10. Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Traktortehnikas, tās piekabju un traktortehnikas vadītāju informatīvās sistēmas dati par laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. fizisko personu īpašumā vai turējumā esošo traktortehniku, kā arī par traktortehnikas īpašuma tiesību maiņu laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014.;
- 11.11. Uzņēmumu reģistra informācijas sistēmas dati par personām, kuras laikā no 01.10.2012. līdz 30.04.2014. ir bijušas kapitāla daļu turētājas, valdes locekļi, pārvaldnieki vai īpašnieku pārstāvji;
- 11.12. Ieslodzījuma vietu pārvaldes Ieslodzīto informācijas sistēmas dati par fiziskām personām, kuras laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. ir atradušās ieslodzījuma vietās;

- 11.13. Nodarbinātības valsts aģentūras Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmas dati par fiziskām personām, kuras laikā no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. ir reģistrējušās Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki un ir saņēmušas Nodarbinātības valsts aģentūras organizētos nodarbinātības pakalpojumus;
- 11.14. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistra dati par personu statusu, ziņas par personu miršanas reģistrāciju un informācija par personu deklarēto dzīvesvietas adresi.
12. Tā kā revidējama laika ietvērā Latvijas Republikas nacionālās valūtas – lata nomaiņu uz *euro* (turpmāk – EUR), revīzijas ziņojumā visas skaitliskās vērtības ir izteiktas EUR, piemērojot valūtas kursu – 1 EUR ir 0,702804 lati.

Kopsavilkums

13. Liepājas pilsētas pašvaldības darbība sociālās palīdzības jomā atbilst likumā⁴ noteiktajiem sociālās palīdzības pamatprincipiem, nodrošinot, ka sociālā palīdzība tiek sniegta krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), kuru ienākumu un materiālā stāvokļa līmenis nav pietiekams pamatvajadzību nodrošināšanai, kā arī atbilstoši normatīvajiem aktiem. Tomēr revīzijā ir konstatētas tiesību normas, kas ierobežo atsevišķu personu grupu tiesības saņemt tām nepieciešamo sociālo atbalstu un nenodrošina vienotu attieksmi atbalsta saņemšanai pret visām personām, jo:
  - 13.1. pašvaldības saistošajos noteikumos⁵ paredzot dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu, ir prettiesiski ierobežotas krīzes situācijā nonākušu trūcīgu un maznodrošinātu ģimeņu (personu) tiesības saņemt sociālo palīdzību – dzīvokļa pabalstu, kā arī nav nodrošināta vienota attieksme veselības aprūpes pabalsta un bērna piedzimšanas pabalsta saņemšanai tām ģimenēm, kuras ir mainījušas dzīvesvietu no citas pašvaldības;
  - 13.2. ir prettiesiski ierobežotas⁶ sociālo dzīvokļu īrnieku tiesības saņemt dzīvokļa pabalstu.
14. Revīzijā Liepājas pilsētas pašvaldībai ir sniegti seši ieteikumi, kurus ieviešot:
  - 14.1. visām krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), tajā skaitā sociālo dzīvokļu īrniekiem, tiks nodrošinātas tiesības saņemt sociālo palīdzību;
  - 14.2. tiks nodrošināta vienota attieksme pret visām personām, kas atrodas vienādos vai līdzīgos apstākļos, sniedzot tām iespēju saņemt vienādu atbalstu sociālās situācijas risināšanai;
  - 14.3. tiks nodrošināta pašvaldības saistošo noteikumu, statistikas pārskatu un pārskatu par budžeta izpildi kvalitāte.

---

⁴ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 5.panta pirmā daļa, 32.pants un 34.panta pirmā daļa.

⁵ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”, 14.11.2013. saistošie noteikumi Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.) un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 5.punkts.

⁶ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 1.5. un 1.8.apakšpunkts.

Revidējamās jomas īss raksturojums

Valsts izveidotā sociālās palīdzības sistēma un tās organizācija

15. Latvijas Republikas Satversme⁷ nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktos gadījumos.
16. Satversmē noteiktā sociālā nodrošinājuma būtība ir konkretizēta 1995.gadā pieņemtajā likumā „Par sociālo drošību”, nosakot, ka sociālais nodrošinājums ietver valsts sociālo apdrošināšanu, valsts sociālo pabalstu sistēmu, valsts sociālās palīdzības sistēmu, sociālo pakalpojumu sistēmu un citus atbalsta un sociālo garantiju veidus.
17. Viens no sociālās drošības elementiem ir sociālā palīdzība, kuras vispārīgie principi ir noteikti iepriekš minētajā likumā, paredzot, ka sociālā palīdzība personiskās vai materiālās palīdzības veidā tiek sniegta personai, kura saviem spēkiem nespēj nodrošināt sevi vai pārvarēt īpašas dzīves grūtības un kura nesaņem ne no viena cita pietiekamu palīdzību⁸.
18. Valstī izveidotās sociālās palīdzības organizēšanas, sniegšanas un saņemšanas principi, kā arī to personu loks, kurām ir tiesības saņemt sociālo palīdzību, ir regulēti Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā.
19. Saskaņā ar likumā⁹ sniegto definīciju sociālā palīdzība ir naudas vai mantiskais pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu ģimenēm (personām), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību apmierināšanai.
20. Sociālās palīdzības definīcijā lietotais termins „personas, kurām pietrūkst līdzekļu pamatvajadzību nodrošināšanai” ir precizēts likumā¹⁰ iekļautajā sociālās palīdzības mērķī, nosakot, ka sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā. Savukārt par pamatvajadzībām likuma¹¹ izpratnē ir uzskatāms ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe un obligātā izglītība.
21. Sociālās palīdzības nodrošināšanā ir iesaistītas šādas institūcijas:
  - 21.1. Labklājības ministrija kā vadošā iestāde sociālās aizsardzības jomā, kas:
    - 21.1.1. izstrādā valsts politiku sociālās palīdzības jomā, kā arī organizē un koordinē tās īstenošanu¹²;
    - 21.1.2. koordinē vienotu sociālās iekļaušanas politiku¹³;
    - 21.1.3. pārrauga Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma īstenošanu, kontrolē normatīvo aktu ievērošanu, kā arī sociālo pakalpojumu sniedzēju atbilstību normatīvo aktu prasībām un administratīvi soda tos par izdarītajiem pārkāpumiem¹⁴;
    - 21.1.4. veido un uztur Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmu, kas ir valsts informācijas sistēmas sastāvdaļa¹⁵;

⁷ Latvijas Republikas Satversmes 109.pants.

⁸ Likuma „Par sociālo drošību” 11.pants.

⁹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1.panta 17.punkts.

¹⁰ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 32.pants.

¹¹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1.panta 11.punkts.

¹² Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 14.panta pirmās daļas 1.punkts.

¹³ Ministru kabineta 27.01.2004. noteikumu Nr.49 „Labklājības ministrijas nolikums” 5.2.4.apakšpunkts.

¹⁴ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 14.panta pirmās daļas 4.punkts.

¹⁵ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 14.panta pirmās daļas 5.punkts.

- 21.2. pašvaldības, kurām atbilstoši likumam¹⁶ ir pienākums nodrošināt to teritorijā pamatdzīvesvietu reģistrējušai personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- 21.3. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde pašvaldību attīstības un pārraudzības jomā, kas pārrauga pašvaldību darbības likumību, kā arī pašvaldībām likumos un citos normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi atbilstoši pašvaldību darbību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei, tajā skaitā sniedz atzinumus par pašvaldību izstrādāto saistošo noteikumu tiesiskumu¹⁷.
22. Sociālo palīdzību klientam sniedz, pamatojoties uz materiālo resursu – ienākumu un īpašuma novērtējumu, individuāli paredzot katra klienta līdzdarbību¹⁸.
23. Klientam ir pienākums aktīvi iesaistīties savas problēmas risināšanā, pildot līdzdarbības pienākumus, tajā skaitā piedaloties sociālās rehabilitācijas pasākumos darba un sociālo prasmju saglabāšanai, atjaunošanai un apgūšanai, sniegt ziņas par sevi, aktīvi līdzdarboties, lai palielinātu savu pelnīt spēju un ienākumus, izmantojot iespējas saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, ja klientam vai kādam no viņa ģimenes locekļiem ir atkarības problēmas, saņemto sociālo palīdzību izmantojot atbilstoši mērķiem, kā arī atļaut sociālā darba speciālistam apsekt dzīvesvietu¹⁹.

Sociālās palīdzības organizācija Liepājas pilsētas pašvaldībā

24. Likums²⁰ paredz, ka, lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un administrēšanu, katra pašvaldība izveido pašvaldības iestādi – sociālo dienestu, kura uzdevums ir:
- 24.1. veikt sociālo darbu ar personām, ģimenēm un personu grupām;
- 24.2. novērtēt klientu vajadzības, materiālos un personiskos (motivācija, nepieciešamās zināšanas un prasmes, izglītība, profesija u.c.) resursus;
- 24.3. noteikt klienta līdzdarbības pienākumus, vienojoties ar viņu par veicamajiem pasākumiem;
- 24.4. sniegt sociālo palīdzību;
- 24.5. administrēt pašvaldības budžeta līdzekļus, kas novirzīti sociālās palīdzības sniegšanai;
- 24.6. novērtēt sociālā dienesta administrētās un pašvaldības finansētās sociālās palīdzības kvalitāti;
- 24.7. veikt sociālās vides izpēti, noteikt problēmas, izstrādāt pakalpojumu attīstības koncepcijas, mērķprogrammas un priekšlikumus jaunu pakalpojumu ieviešanai un piedalīties pašvaldības attīstības plānu izstrādē;
- 24.8. informēt iedzīvotājus par sociālo palīdzību²¹.
25. Liepājas pilsētā sociālo palīdzību piešķir un administrē pašvaldības iestāde – Liepājas pilsētas domes sociālais dienests (turpmāk – Sociālais dienests), kura funkcijas un uzdevumi ir noteikti Sociālā dienesta nolikumā²².

¹⁶ Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 7.punkts un Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta pirmā daļa.

¹⁷ Likuma „Par pašvaldībām” 5.panta piektā daļa un 45.pants un Ministru kabineta 29.03.2011. noteikumu Nr.233 „Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikums” 1.punkts un 4.4.apakšpunkts.

¹⁸ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 5.panta pirmā daļa.

¹⁹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 7.pants.

²⁰ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 10.panta otrā daļa un 11.pants.

²¹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 11.pants.

26. Sociālās palīdzības sniegšanu nodrošina viena no 13 Sociālā dienesta struktūrvienībām (institūcijām) – Sociālās palīdzības daļa, kurā kopā ir 26 darbinieki.
27. Atbilstoši Liepājas pilsētas pašvaldības saistošajiem noteikumiem²³ 2013.gadā sociālās palīdzības sniegšanai un sociālo pakalpojumu nodrošināšanai bija plānoti pašvaldības budžeta līdzekļi 3 295 439 EUR apmērā, kas veido 4,9% no kopējā pašvaldības budžeta.
28. Analizējot Liepājas pilsētas pašvaldības uzskaitītos faktiskos izdevumus sociālās palīdzības un sociālo pabalstu nodrošināšanai, ir konstatēts:
  - 28.1. GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts – sociālā palīdzība, kas pašvaldībai ir jānodrošina obligāti saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu²⁴, ir izmaksāti 1 729 681 EUR apmērā, kas veido 63,4% no pašvaldības izdevumiem sociālajiem pabalstiem;
  - 28.2. pārējie sociālie pabalsti ir izmaksāti 577 558 EUR jeb 21,2% apmērā no kopējiem pašvaldības izdevumiem sociālajiem pabalstiem, bet citiem pakalpojumiem ir izlietoti līdzekļi 421 992 EUR jeb 15,3% apmērā.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

Liepājas pilsētā izveidotā sociālās palīdzības sistēma

Konstatējumi

29. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu²⁵ sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā.
30. Trūcīgas ģimenes (personas) statuss ir reglamentēts ar Ministru kabineta noteikumiem²⁶, paredzot, ka ģimene (persona) ir atzīstama par trūcīgu, ja tās ienākumi katram ģimenes loceklim pēdējo triju mēnešu laikā nepārsniedz 128,06 EUR un ja:
  - 30.1. tai nepieder naudas līdzekļu uzkrājumi, vērtspapīri vai īpašums, izņemot:
    - 30.1.1. nekustamais īpašums vai tā daļa, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un pārējās personas, kurām ir kopīga saimniecība ar iesniedzēju;
    - 30.1.2. bērna nekustamais īpašums un naudas līdzekļu uzkrājumi kredītiestādēs, ja nav bāriņtiesas atļaujas ar tiem rīkoties;
    - 30.1.3. dzīvokļa vai mājas iekārta, apģērbs, sadzīves priekšmeti, bērnu piederumi, kā arī cita manta un priekšmeti, kas pieder iesniedzējam un pārējām personām, kurām ir kopīga saimniecība ar iesniedzēju, un uz kuru nevar vērst piedziņu pēc izpildu dokumentiem saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pielikumu, izņemot minētā pielikuma 3.punktā norādītos naudas līdzekļus;
    - 30.1.4. pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktais kustamais un nekustamais īpašums;

²² Liepājas pilsētas domes 15.03.2007. nolikums Nr.19 „Liepājas pilsētas domes sociālā dienesta nolikums”.

²³ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.30 „Liepājas pilsētas pamatbudžets 2013.gadam” 61.pielikums „10.700. Liepājas pilsētas domes sociālais dienests”.

²⁴ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 35.panta pirmā daļa.

²⁵ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 32.pants.

²⁶ Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumi Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu”.

- 30.1.5. kapitāla daļas un akcijas, ja maksātspējas procesa dēļ vai atbilstoši citu kompetentu institūciju nolējumam īpašniekam nav iespēju rīkoties ar šo īpašumu;
- 30.2. tā nav noslēgusi uztura līgumu;
- 30.3. tā nesaņem ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas sniegtos pakalpojumus vai tā neatrodas ieslodzījumā;
- 30.4. persona darbības spējas vecumā, kura nestrādā (nav uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu”), ir reģistrējusies Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieks, izņemot, ja persona ir²⁷:
  - 30.4.1. invaliditātes pensijas, vecuma pensijas vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēja;
  - 30.4.2. sieviete grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laikā, viens no bērna vecākiem vai cita persona bērna kopšanas periodā;
  - 30.4.3. viens no bērna invalīda vecākiem, ja bērns nesaņem piemērotus aprūpes pakalpojumus;
  - 30.4.4. persona vecumā no 15 gadiem, kura iegūst izglītību klātienē vispārējās vidējās vai profesionālās vidējās izglītības iestādē vai ir pilna laika studējošais augstskolā²⁸.
- 31. Liepājas pilsētas pašvaldība ir izmantojusi Ministru kabineta noteikumus²⁹ paredzētās tiesības noteikt papildu īpašumu, kas ģimenei (personai) var piederēt trūcīgas ģimenes (personas) statusa saņemšanai, saistošajos noteikumos³⁰ paredzot, ka, izvērtējot ģimenes (personas) atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam, par īpašumu neuzskata arī:
  - 31.1. iesniedzējam vai kādam no viņa ģimenes locekļiem piederošu nekustamo īpašumu vai tā daļu, uz kuru ir vērsta piedziņa pēc izpildu dokumentiem vai rīcība ar to ir aprobežota ar tiesas lēmumu un šāds aprobežojums ir reģistrēts zemesgrāmatā;
  - 31.2. vienu daudzbērnu ģimenei vai ģimenei, kurā ir persona ar invaliditāti, piederošu transportlīdzekli, kas ģimenes locekļa īpašumā ir vismaz 12 mēnešus pirms trūcīgas ģimenes (personas) statusa pieprasīšanas³¹.
- 32. Maznodrošinātas ģimenes (personas) jēdziens ir definēts tikai likumā „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”³² un likumā „Par dzīvojamo telpu īri”³³, paredzot, ka par maznodrošinātu atzīstama persona, kuras ienākumi un materiālais stāvoklis nepārsniedz attiecīgās pašvaldības domes noteikto līmeni, kas savukārt nedrīkst būt zemāks par trūcīgas personas ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni.

²⁷ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 37.panta pirmā daļa.

²⁸ Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 2. un 19.punkts.

²⁹ Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 19.4.apakšpunkts.

³⁰ Liepājas pilsētas domes 22.11.2012. saistošie noteikumi Nr.20 „Par nosacījumiem materiālā stāvokļa (īpašuma) novērtēšanai, nosakot atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam”.

³¹ Liepājas pilsētas domes 22.11.2012. saistošo noteikumu Nr.20 „Par nosacījumiem materiālā stāvokļa (īpašuma) novērtēšanai, nosakot atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam” 2.punkts.

³² Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 14.panta sestā daļa.

³³ Likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 36.1.panta otrā daļa.

33. Liepājas pilsētas pašvaldība saistošajos noteikumos³⁴ ir paredzējusi ģimenēm (personām) piešķirt maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu un ir noteikusi maznodrošinātas ģimenes (personas) ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, kas ir lielāks par trūcīgas ģimenes (personas) ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, bet nepārsniedz:
- 33.1. līdz 31.12.2013. trīskāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru, t.i., 192,09 EUR, bet no 01.01.2014. – 230 EUR ģimenei, kurā vismaz viens no pilngadīgajiem ģimenes locekļiem ir persona darbspējīgā vecumā, izņemot personas vecumā līdz 21 gadam, ja tās turpina mācības vispārējās vai profesionālās izglītības iestādēs dienas maiņā un nav nodarbinātas³⁵;
- 33.2. līdz 31.12.2013. četrkāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru, t.i., 256,12 EUR, bet no 01.01.2014. – 270 EUR mēnesī:
- 33.2.1. ģimenei, kurā vecāks vai likumiskais pārstāvis viens audzina vienu vai vairākus bērnus³⁶;
- 33.2.2. ģimenei, kurā ir personas ar invaliditāti vai neviens no pilngadīgajiem ģimenes locekļiem nav darbspējīgā vecumā, izņemot personas vecumā līdz 21 gadam, ja tās turpina mācības vispārējās vai profesionālās izglītības iestādes dienas maiņā un nav nodarbinātas³⁷;
- 33.3. līdz 31.12.2013. pieckāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru, t.i. 320,15 EUR, bet no 01.01.2014. – 330 EUR mēnesī atsevišķi dzīvojošam pensionāram vai personai ar invaliditāti, kas nesastāv laulībā³⁸.
34. Papildus saistošajos noteikumos³⁹ paredzētajam ienākumu līmenim ģimenei (personai) ir jāatbilst arī turpmāk minētajiem kritērijiem:
- 34.1. tai nepieder īpašums, kuru var izmantot ienākumu gūšanai, izņemot:
- 34.1.1. viena garāža un viens transportlīdzeklis uz ģimeni, kurš ģimenes locekļa īpašumā ir reģistrēts vismaz 12 mēnešus pirms maznodrošinātas ģimenes (personas) statusa pieprasīšanas un kuru izmanto ģimenes locekļu vai personas ikdienas vajadzību nodrošināšanai⁴⁰;
- 34.1.2. nekustamais īpašums vai tā daļa, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un viņa ģimenes locekļi vai ģimenes locekļu pirmās pakāpes radnieki, kuriem nepieder cits nekustamais īpašums⁴¹;

³⁴ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošie noteikumi Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā”.

³⁵ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 1.2.1.1.apakšpunkts.

³⁶ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 1.2.1.2.apakšpunkts.

³⁷ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 1.2.1.3.apakšpunkts.

³⁸ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 1.2.1.4.apakšpunkts.

³⁹ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 1.2.1.apakšpunkts.

⁴⁰ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 3.4.2. un 3.4.3.apakšpunkts.

⁴¹ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 3.4.2. un 3.4.3.apakšpunkts.

- 34.1.3. kapitāla daļas un akcijas, ja maksātspējas procesa dēļ vai atbilstoši citu kompetentu institūciju nolējumam īpašniekam nav iespēju rīkoties ar īpašumu;
- 34.2. tā pēdējā gada laikā nav iegādājusies nekustamo īpašumu, izņemot, ja nekustamais īpašums ir iegūts, privatizējot īrētu dzīvokli vai nekustamā īpašuma maiņas rezultātā;
- 34.3. tās rīcībā nav naudas līdzekļu uzkrājumu, kas pārsniedz valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru, tā nav noslēgusi uztura līgumu, kā arī neatrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā;
- 34.4. tā pēdējo 12 mēnešu laikā nav nodibinājusi parādsaistības, tajā skaitā tādas, kas radušās no neatļautas darbības vai normatīvo aktu pārkāpumu rezultātā, radot maksājuma pienākumu pret valsti, fizisku vai juridisku personu, izņemot:
  - 34.4.1. studiju un studējošā kredītu;
  - 34.4.2. kredītu mājokļa pielāgošanai invalīdam;
  - 34.4.3. parādu par dzīvokļa īri, apsaimniekošanas izdevumiem un komunālajiem pakalpojumiem;
  - 34.4.4. kredītu ārkārtas operācijām pēc ārstniecības personu nozīmējuma;
  - 34.4.5. parādu par pacienta iemaksu vai pacienta līdzmaksājumu, saņemot valsts budžeta apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu;
- 34.5. persona ir reģistrējusies Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieks atbilstoši likuma prasībām⁴².
- 35. Revīzijā, apkopojot informāciju par valstī pieejamiem pakalpojumiem vai citiem tiesiskajiem labumiem, kurus ģimene (persona) var saņemt, pamatojoties uz maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu, ir konstatēts, ka minētais statuss dod tiesības ģimenei (personai):
  - 35.1. saņemt nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu līdz 90% apmērā⁴³;
  - 35.2. saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību⁴⁴;
  - 35.3. pretendēt uz atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas (lēmumu par atbrīvojumu, vērtējot personas ienākuma līmeni, pieņem tiesa)⁴⁵;
  - 35.4. no 01.01.2015. – tiesības saņemt elektroenerģijas pakalpojumu par samazinātu tarifa cenu⁴⁶.

⁴² Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošo noteikumu Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā” 1.2.2. – 1.2.8.apakšpunkts un 3.4.apakšpunkts.

⁴³ Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 5.panta 1.¹daļa.

⁴⁴ Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 3.panta otrās daļas 1.punkts.

⁴⁵ Civilprocesa likuma 43.panta ceturrtā daļa.

⁴⁶ 18.09.2014. likums „Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā” (spēkā no 01.01.2015.).

Secinājums

36. Nosakot maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu⁴⁷, kas turklāt ir arī lielāks par trūcīgas ģimenes (personas) ienākumu un materiālā stāvokļa līmeni, Liepājas pilsētas pašvaldība ir nodrošinājusi, ka ne tikai trūcīgas ģimenes (personas), bet arī ģimenes labvēlīgākā materiālajā situācijā, bet kuru ienākumi arvien nav pietiekami pamatvajadzību apmierināšanai, var saņemt gan pašvaldības sniegto sociālo palīdzību, gan citus tiesiskos labumus, piemēram, atvieglojumus nekustamā īpašuma nodokļa samaksai 70% apmērā⁴⁸, tiesības uz valsts nodrošināto juridisko palīdzību⁴⁹, bet no 2015.gada – arī tiesības saņemt elektroenerģijas pakalpojumu par samazinātu cenu⁵⁰.

Liepājas pilsētas pašvaldībā noteiktie pabalstu veidi

Konstatējumi

37. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam⁵¹:
- 37.1. pašvaldība no pamatbudžeta izmaksā GMI pabalstu un dzīvokļa pabalstu. Dzīvokļa pabalsta apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šo pabalstu, reglamentē pašvaldības saistošajos noteikumos;
  - 37.2. ja ir apmierināts pamatots pašvaldības iedzīvotāju pieprasījums pēc GMI pabalsta un dzīvokļa pabalsta, pašvaldība, izvērtējot ģimenes (personas) ienākumus, ir tiesīga no pašvaldības pamatbudžeta izmaksāt arī citus pabalstus ģimenes (personas) pamatvajadzību apmierināšanai. Minēto pabalstu veidus, apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šos pabalstus, reglamentē pašvaldības saistošajos noteikumos;
  - 37.3. pašvaldība, neizvērtējot ģimenes (personas) ienākumus, var piešķirt ģimenei (personai) vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā, ja stihiskas nelaimes vai iepriekš neparedzamu apstākļu dēļ tā nespēj apmierināt savas pamatvajadzības.
38. Liepājas pilsētas pašvaldībā kopā ir paredzēti 12 pabalstu veidi, kas ir noteikti piecos saistošajos noteikumos⁵²:

⁴⁷ Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošie noteikumi Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā”.

⁴⁸ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.26 „Par nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanu Liepājas pilsētā 2013.gadā” 4.1.apakšpunkts un 12.12.2013. saistošo noteikumu Nr.52 „Par nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtību Liepājas pilsētā 2014.gadā” 5.1.apakšpunkts.

⁴⁹ Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 3.panta otrās daļas 1.punkts.

⁵⁰ 18.09.2014. likums „Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā” (spēkā no 01.01.2015.).

⁵¹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 35.pants.

⁵² Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”, 13.03.2008. saistošie noteikumi Nr.7 „Par vienreizēju veselības aprūpes pabalstu” (spēkā līdz 31.12.2013.), 14.11.2013. saistošie noteikumi Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.), 03.07.2008. saistošie noteikumi Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.), 20.12.2012. saistošie noteikumi Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.), 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai”, 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”, 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.19 „Par vienreizējiem pabalstiem personām, kuras atbrīvotas no brīvības atņemšanas vietām” (spēkā līdz 31.12.2013.) un 17.10.2013. saistošie noteikumi Nr.37 „Par vienreizējiem pabalstiem pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādēm” (spēkā no 01.01.2014.).

- 38.1. GMI pabalsts, kas atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem⁵³ tiek piešķirts tām trūcīgām ģimenēm (personām), kuru ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz 49,80 EUR. Liepājas pilsētas pašvaldība nav izmantojusi Ministru kabineta noteikumos⁵⁴ paredzētās tiesības noteikt citu GMI līmeni vai arī piemaksu pie GMI pabalsta;
- 38.2. dzīvokļa pabalsts dzīvojamās telpas īres, apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu vai ar kurināmā iegādi saistīto izdevumu daļējai segšanai, kas ir paredzēts tikai trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām): līdz 31.12.2013. līdz 426,86 EUR kalendārajā gadā, bet 2014.gadā – līdz 500 EUR⁵⁵ kalendārajā gadā;
- 38.3. veselības aprūpes pabalsts zobu labošanai un protezēšanai, medikamentu iegādei, pacienta iemaksas, līdzmaksājumu un izdevumu par konsultācijām un ārstēšanos pie ārsta speciālista samaksai, bet no 01.01.2014. arī Brillu iegādei. Pabalsta apmērs 2013.gadā ir noteikts līdz 71,14 EUR vienai personai un līdz 142,28 EUR ģimenei kalendārajā gadā⁵⁶, bet no 01.01.2014. pabalsta apmērs kalendārajā gadā ir noteikts līdz 75 EUR vienai personai un līdz 145 EUR ģimenei⁵⁷. Pabalstu ir tiesīgas saņemt:
- 38.3.1. ģimenes (personas), kurām ir noteikts trūcīgas ģimenes (personas) statuss;
- 38.3.2. līdz 31.12.2013.:
- 38.3.2.1. ar ienākumu līmeni līdz 256,12 EUR ģimenes ar bērniem, kurās nav nevienas darbspējīgas personas, kā arī atsevišķi dzīvojoši nestrādājoši pensionāri un invalīdi vai kopā dzīvojoši nestrādājoši pensionāri un nestrādājoši invalīdi, kuriem nav darbspējīgu Civillikumā noteikto likumīgo apgādnieku;
- 38.3.2.2. nestrādājošas politiski represētas personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu vai kurām ir noteikta invaliditāte;
- 38.3.3. no 01.01.2014.⁵⁸:
- 38.3.3.1. maznodrošinātas ģimenes (personas), ja:
- 38.3.3.1.1. tās vienas audzina trīs un vairāk bērnus;
- 38.3.3.1.2. tās ir nestrādājošas personas ar invaliditāti, kuras nav sasniegušas valsts vecuma pensijas saņemšanai nepieciešamo vecumu;
- 38.3.3.1.3. tās ir atsevišķi dzīvojošas personas, kuras ir sasniegušas valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu;

⁵³ Ministru kabineta 17.06.2009. noteikumi Nr.550 „Kārtība, kādā aprēķināms, piešķirams, izmaksājams pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un slēdzama vienošanās par līdzdarbību”.

⁵⁴ Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni” un 17.06.2009. noteikumi Nr.550 „Kārtība, kādā aprēķināms, piešķirams, izmaksājams pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un slēdzama vienošanās par līdzdarbību”.

⁵⁵ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 1.2., 1.3. un 4.1.apakšpunkts.

⁵⁶ Liepājas pilsētas domes 13.03.2008. saistošo noteikumu Nr.7 „Par vienreizēju veselības aprūpes pabalstu” (spēkā līdz 31.12.2013.) 3.1.apakšpunkts.

⁵⁷ Liepājas pilsētas domes 14.11.2013. saistošo noteikumu Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.) 10.punkts.

⁵⁸ Liepājas pilsētas domes 14.11.2013. saistošie noteikumi Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.).

38.3.3.1.4. kopā dzīvojoši pensionāri;

38.3.3.2. nestrādājošas politiski represētas personas;

- 38.4. deviņi pabalstu veidi, kas tiek piešķirti, ja ģimene (persona) atbilst saistošajos noteikumos⁵⁹ paredzētai ģimeņu (personu) kategorijai, nevērtējot ģimenes (personas) ienākumus:
- 38.4.1. bērna piedzimšanas pabalsts⁶⁰ jaundzimušā vajadzību nodrošināšanai, kas līdz 18.02.2013. 1422,87 EUR apmērā par katru bērnu tika piešķirts tikai tajos gadījumos, ja vienās dzemdībās bija dzimuši trīs vai vairāk bērni. No 19.02.2013. pabalsts ir paredzēts arī par katru jaundzimušo: līdz 31.12.2013. – 142,29 EUR apmērā par katru bērnu, bet no 01.01.2014. – 150 EUR. No 01.01.2014. pabalsta apmērs, ja vienās dzemdībās ir dzimuši trīs vai vairāki bērni, ir noteikts 1450 EUR par katru bērnu;
- 38.4.2. pabalsts pirmklasniekam⁶¹, kas tiek piešķirts no 19.02.2013.: līdz 31.12.2013. 28,46 EUR apmērā, bet no 01.01.2014. – 30 EUR apmērā;
- 38.4.3. pabalsts skolas piederumu iegādei akcijā „Skolas soma”⁶² saistošajos noteikumos paredzētajām ģimenēm: līdz 31.12.2013. 14,23 EUR apmērā, no 01.01.2014. līdz 25.07.2014. – 15 EUR, bet no 25.07.2014. – 20 EUR apmērā par katru ģimenē dzīvojošo bērnu, kurš kalendārajā gadā turpinās mācības vispārējās izglītības iestādē, sākot no 2.klases;
- 38.4.4. pabalsts Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienā⁶³ politiski represētām personām līdz 31.12.2013. 28,46 EUR apmērā, bet no 01.01.2014. – 30 EUR apmērā;
- 38.4.5. Ziemassvētku pabalsts⁶⁴ daudz bērnu ģimenēm, kuras audzina četrus un vairāk bērnus, kā arī ģimenēm, kuras audzina bērnu invalīdu (bērnus invalīdus) vai aizbildnībā esošu bērnu (bērnus): līdz 31.12.2013. 14,23 EUR apmērā, bet no 01.01.2014. 15 EUR apmērā par katru ģimenē dzīvojošo bērnu;
- 38.4.6. pabalsts 100 un vairāk gadu jubilejā⁶⁵: līdz 31.12.2013. 142,29 EUR, bet no 01.01.2014. – 150 EUR apmērā;
- 38.4.7. pabalsts ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai, kuru saskaņā ar saistošajiem noteikumiem⁶⁶ reizi četros gados var saņemt 12 iedzīvotāju grupas;

⁵⁹ Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošie noteikumi Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) un 20.12.2012. saistošie noteikumi Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.).

⁶⁰ Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošo noteikumu Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) 8.1.punkts un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 3.1.apakšpunkts un II daļa.

⁶¹ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 3.2.apakšpunkts un III daļa.

⁶² Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošo noteikumu Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) 4.punkts (*apmēru nosaka katru gadu*) un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 3.3.apakšpunkts un IV daļa.

⁶³ Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošo noteikumu Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) 5.punkts (*apmēru nosaka katru gadu*) un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 3.4.apakšpunkts un V daļa.

⁶⁴ Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošo noteikumu Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) 6.punkts (*redakcija neattiecas uz konkrēto pabalstu 2013.gadā*) un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 3.5.apakšpunkts un VI daļa.

⁶⁵ Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošo noteikumu Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) 7.punkts un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 3.6.apakšpunkts un VII daļa.

- 38.4.8. apbedīšanas pabalsts, ja mirusi persona, kurai nav tiesību uz valsts noteikto apbedīšanas pabalstu un kuras pēdējā deklarētā dzīvesvieta ir bijusi Liepājas pilsētas pašvaldība⁶⁷;
- 38.4.9. vienreizējais pabalsts pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādēm⁶⁸: sadzīves apstākļu uzlabošanai – valsts noteiktā sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā un personu apliecinoša dokumenta noformēšanai noteiktās valsts nodevas apmērā;
- 38.4.10. līdz 18.02.2013. – pabalsts 50, 55, 60, 65 un vairāk gadu kāzu jubilejā⁶⁹.
39. Revīzijā ir konstatēts, ka Liepājas pilsētas pašvaldība trīs pabalstu veidiem – dzīvokļa pabalstam, veselības aprūpes pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam – saistošajos noteikumos⁷⁰ ir paredzējusi dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu, nosakot, ka pabalsts tiek piešķirts tikai tām ģimenēm (personām), kuru dzīvesvieta Liepājas pilsētas administratīvajā teritorijā ir deklarēta ne mazāk kā pēdējos 12 mēnešus.
40. Attiecībā uz dzīvokļa pabalstu ir noteikti arī papildu ierobežojumi:
- 40.1. dzīvokļa pabalstu nav tiesību pieprasīt personai, kura saņem īres un komunālo pakalpojumu maksājumu atvieglojumus par sociālā dzīvokļa īri⁷¹;
- 40.2. dzīvoklī, par kuru tiek pieprasīts dzīvokļa pabalsts, pieprasītājam un viņa ģimenes locekļiem jābūt deklarētiem trīs mēnešus pirms pabalsta pieprasīšanas.⁷²
41. Saskaņā ar Sociālā dienesta sniegto skaidrojumu:
- 41.1. pašvaldība ir ierobežojusi sociālā dzīvokļa īrnieku tiesības saņemt dzīvokļa pabalstu, jo tie jau saņem atvieglojumu samazināto īres un komunālo maksājumu veidā;
- 41.2. pašvaldība ir noteikusi dzīvesvietas deklarēšanās ilguma ierobežojumu, jo citu pašvaldību iedzīvotāji deklarē dzīvesvietu Liepājas pilsētas pašvaldības teritorijā, jo viņu iepriekšējās dzīvesvietas pašvaldība nevar nodrošināt sociālās palīdzības sniegšanu līdzīgā līmenī. Savukārt trīs mēnešu dzīvesvietas deklarēšanās termiņš dzīvoklī, par kuru tiek piešķirts dzīvokļa pabalsts, ir nepieciešams, jo dzīvokļa pabalstu aprēķina, pamatojoties uz rēķiniem par trīs mēnešiem.
42. Likums⁷³ nosaka, ka pašvaldībai, kuras teritorijā persona reģistrējusi savu pamatdzīvesvietu, ir pienākums nodrošināt iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, neparedzot pašvaldībām rīcības brīvību saistošajos noteikumos noteikt ierobežojumus sociālās palīdzības sniegšanai, ja persona ir mainījusi dzīvesvietu no citas pašvaldības, vai ierobežojumus dzīvokļa pabalsta

⁶⁶ Liepājas pilsētas domes 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai”.

⁶⁷ Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

⁶⁸ Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.19 „Par vienreizējiem pabalstiem personām, kuras atbrīvotas no brīvības atņemšanas vietām” (spēkā līdz 31.12.2013.) un 17.10.2013. saistošie noteikumi Nr.37 „Par vienreizējiem pabalstiem pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādēm” (spēkā no 01.01.2014.).

⁶⁹ Liepājas pilsētas domes 03.07.2008. saistošo noteikumu Nr.22 „Par svētku pabalstiem” (spēkā līdz 18.02.2013.) 8.punkts.

⁷⁰ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 1.5.apakšpunkts, 14.11.2013. saistošo noteikumu Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.) 4.punkts un 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 5.punkts.

⁷¹ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 1.5. un 1.8.apakšpunkts.

⁷² Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 1.7.apakšpunkts.

⁷³ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta pirmā daļa.

piešķiršanai atkarībā no dzīvojamās telpas īpašuma tiesību veida vai statusa, paredzot, ka priekšnoteikums sociālās palīdzības, tajā skaitā dzīvokļa pabalsta, piešķiršanai ir tikai personas ienākumu un materiālā stāvokļa līmenis, kas nav pietiekams pamatvajadzību nodrošināšanai.

43. Likums⁷⁴ paredz tikai pašvaldības tiesības pieprasīt no personas iepriekšējās dzīvesvietas izziņu par saņemtās sociālās palīdzības apmēru un ņemt to vērā, nosakot nepieciešamās palīdzības apmēru.
44. Revīzijā ir konstatēts, ka arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 23.04.2014. visām pašvaldībām ir nosūtījusi vēstuli⁷⁵, informējot, ka Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums⁷⁶ aizliedz pašvaldībām saistošajos noteikumos paredzēt ierobežojumus sociālās palīdzības saņemšanai attiecībā uz dzīvesvietas deklarēšanās ilgumu, aicinot pašvaldības pārskatīt izdotos saistošos noteikumus sociālās palīdzības jomā un izdarīt nepieciešamos grozījumus.
45. Lai gan Liepājas pilsētas pašvaldība veselības aprūpes pabalstu un bērna piedzimšanas pabalstu ir noteikusi kā pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu autonomu funkciju izpildē, nevis kā sociālās palīdzības pabalstu, revidentu vērtējumā, nosakot dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu:
  - 45.1. veselības aprūpes pabalstam pašvaldība ir ierobežojusi šo pabalstu saņemt tām ģimenēm (personām), kurām nepietiek līdzekļu pamatvajadzību nodrošināšanai, tāpēc tās atbilstoši normatīvajiem aktiem⁷⁷ ir atzītas par trūcīgām un/vai maznodrošinātām. Turklāt revidentu vērtējumā minētais pabalsts atbilst arī sociālās palīdzības pabalstam, jo ir paredzēts personai nepieciešamās veselības aprūpes nodrošināšanai, kas ir viena no pamatvajadzībām, turklāt galvenā saņēmēju kategorija ir trūcīgas un maznodrošinātas ģimenes (personas);
  - 45.2. bērna piedzimšanas pabalstam pašvaldība ir ierobežojusi šo pabalstu saņemt tām ģimenēm, kuras laikā līdz bērna piedzimšanai ir mainījušas dzīvesvietu no citas pašvaldības.
46. Revīzijā ir konstatēts, ka gan veselības aprūpes pabalsts, gan arī bērna piedzimšanas pabalsts ir noteikts lielākajā daļā pašvaldību.

Secinājumi

47. Liepājas pilsētas pašvaldībā ir prettiesiski ierobežotas krīzes situācijā nonākušu trūcīgu un maznodrošinātu ģimeņu (personu) tiesības saņemt sociālo palīdzību, jo pašvaldības saistošie noteikumi⁷⁸ paredz dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu dzīvokļa pabalsta saņemšanai, lai gan likums⁷⁹ neparedz pašvaldībām rīcības brīvību saistošajos noteikumos noteikt ierobežojumus sociālās palīdzības sniegšanai, ja persona ir mainījusi dzīvesvietu no citas pašvaldības.

⁷⁴ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 34.panta trešā daļa.

⁷⁵ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 23.04.2014. vēstule Nr.17.18-Ie/3802 „Par normatīvo aktu prasību nodrošināšanu”.

⁷⁶ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta pirmā daļa.

⁷⁷ Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumi Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu”, Liepājas pilsētas domes 22.11.2012. saistošie noteikumi Nr.20 „Par nosacījumiem materiālā stāvokļa (īpašuma) novērtēšanai, nosakot atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam” un 18.02.2010. saistošie noteikumi Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā”.

⁷⁸ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”.

⁷⁹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta pirmā daļa.

48. Liepājas pilsētas pašvaldība, saistošajos noteikumos⁸⁰ nosakot dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu attiecībā uz ģimenes (personas) tiesībām saņemt veselības aprūpes pabalstu, nav nodrošinājusi vienotu attieksmi atbalsta saņemšanai tām ģimenēm, kurām nepietiek līdzekļu pamatvajadzību nodrošināšanai, kuras laikā līdz pabalsta pieprasīšanai ir mainījušas deklarēto dzīvesvietu. Turklāt pastāv risks, ka minētais ierobežojums neveicina arī ģimeņu (personu) interesi deklarēt dzīvesvietu atbilstoši faktiskajai dzīvesvietai.
49. Liepājas pilsētas pašvaldība, saistošajos noteikumos⁸¹ attiecinot dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu uz ģimenes (personas) tiesībām saņemt bērna piedzimšanas pabalstu, nav nodrošinājusi vienotu attieksmi sociālā atbalsta saņemšanai tām ģimenēm, kuras laikā līdz bērna piedzimšanai ir mainījušas faktisko dzīvesvietu no citas pašvaldības. Tā kā bērna piedzimšanas pabalsts tiek piešķirts lielākajā daļā pašvaldību, pastāv risks, ka minētais ierobežojums neveicina arī ģimeņu (personu) interesi deklarēt dzīvesvietu atbilstoši faktiskajai dzīvesvietai.
50. Liepājas pilsētas pašvaldībā ir prettiesiski ierobežotas sociālo dzīvokļu īrnieku tiesības saņemt sociālo palīdzību dzīvokļa pabalsta veidā⁸², jo normatīvie akti neparedz pašvaldības tiesības noteikt šādus ierobežojumus dzīvokļa pabalsta saņemšanai trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām).

Ieteikumi

51. Lai nodrošinātu vienādas iespējas krīzes situācijā nonākušām trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm (personām) saņemt sociālo palīdzību, Liepājas pilsētas pašvaldībai izdarīt grozījumus saistošajos noteikumos⁸³, svītrojot dzīvesvietas deklarēšanās laika ierobežojumu dzīvokļa pabalsta saņemšanai un ierobežojumu dzīvokļa pabalsta saņemšanai sociālo dzīvokļu īrniekiem.
52. Lai nodrošinātu vienotu attieksmi atbalsta saņemšanai tām ģimenēm, kurām nepietiek līdzekļu pamatvajadzību – veselības aprūpes – nodrošināšanai, bet tās laikā līdz veselības aprūpes pabalsta pieprasīšanai ir mainījušas deklarēto dzīvesvietu, Liepājas pilsētas pašvaldībai izvērtēt iespēju izdarīt grozījumus saistošajos noteikumos⁸⁴, svītrojot ierobežojumu attiecībā uz dzīvesvietas deklarēšanās ilgumu veselības aprūpes pabalsta saņemšanai.
53. Lai nodrošinātu vienotu attieksmi sociālā atbalsta saņemšanai arī tām ģimenēm, kurās dzimuši bērni, bet ģimenes laikā līdz bērna piedzimšanai ir mainījušas deklarēto dzīvesvietu, Liepājas pilsētas pašvaldībai izvērtēt iespēju izdarīt grozījumus saistošajos noteikumos⁸⁵, svītrojot ierobežojumu attiecībā uz dzīvesvietas deklarēšanās ilgumu bērna piedzimšanas pabalsta saņemšanai.

Saistošo noteikumu kvalitāte

Konstatējumi

54. Revīzijā, izvērtējot Liepājas pilsētas pašvaldības saistošos noteikumus, ir konstatētas turpmāk minētās nepilnības:

---

⁸⁰ Liepājas pilsētas domes 14.11.2013. saistošie noteikumi Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.).

⁸¹ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.) 5.punkts.

⁸² Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 1.5. un 1.8.apakšpunkts.

⁸³ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”.

⁸⁴ Liepājas pilsētas domes 14.11.2013. saistošie noteikumi Nr.45 „Par veselības aprūpes pabalstu” (spēkā no 01.01.2014.).

⁸⁵ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošie noteikumi Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.).

- 54.1. divu Liepājas pilsētas pašvaldības saistošo noteikumu⁸⁶ tiesiskais pamatojums neatbilst šajos noteikumos paredzētā pakalpojuma būtībai, jo:
- 54.1.1. pabalsts ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai, kuru piešķir 12 iedzīvotāju kategorijām, nevērtējot šo iedzīvotāju materiālo stāvokli⁸⁷, faktiski ir pašvaldības brīvā iniciatīva sniegt iedzīvotājiem atbalstu noteiktas situācijas risināšanai, nevis sociālā palīdzība likuma⁸⁸ izpratnē, bet saistošo noteikumu tiesiskajā pamatojumā ir atsauce uz likuma⁸⁹ 35.panta trešo un ceturto daļu⁹⁰;
- 54.1.2. vienreizējs apbedīšanas pabalsts, kuru piešķir, ja mirusi persona, kurai nav tiesību uz valsts noteikto apbedīšanas pabalstu un kuras pēdējā deklarētā dzīvesvieta ir bijusi Liepājas pilsētas pašvaldības teritorijā⁹¹, faktiski ir pašvaldības brīvā iniciatīva, nevis sociālā palīdzība likuma⁹² izpratnē, bet saistošo noteikumu tiesiskajā pamatojumā ir atsauce arī uz likuma⁹³ 35.panta ceturto daļu⁹⁴;
- 54.2. trīs Liepājas pilsētas pašvaldības saistošie noteikumi⁹⁵ paredz ģimenes (personas) pienākumu iesniegt izziņas vai uzrādīt apliecinājošus dokumentus par ziņām, kas pašvaldībai ir pieejamas, t.i.:
- 54.2.1. pašvaldības saistošie noteikumi „Par dzīvokļa pabalstu”⁹⁶ paredz, ka pabalsta saņemšanai persona, kurai pieder nekustamais īpašums, uzrāda zemesgrāmatas apliecību⁹⁷, lai gan Sociālajam dienestam SOPA ir pieejama Valsts zemes dienesta uzturētās Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas informācija par Liepājas pilsētas pašvaldības teritorijā esošajiem īpašumiem, bet no 03.01.2014. arī informācija no Tiesu administrācijas uzturētās Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas (turpmāk – Zemesgrāmata). Turklāt pastāv iespēja, ka persona īpašumtiesības nav nostiprinājusī Zemesgrāmatā;
- 54.2.2. pašvaldības saistošie noteikumi „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai”⁹⁸ paredz, ka ģimene (persona), kas pieprasa pabalstu,

⁸⁶ Liepājas pilsētas domes 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” un 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

⁸⁷ Liepājas pilsētas domes 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai”.

⁸⁸ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums.

⁸⁹ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums.

⁹⁰ Ja ir apmierināts pamatots pašvaldības iedzīvotāju pieprasījums pēc pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsta, pašvaldība, izvērtējot ģimenes (personas) ienākumus, ir tiesīga no pašvaldības pamatbudžeta izmaksāt arī citus pabalstus ģimenes (personas) pamatvajadzību apmierināšanai. Minēto pabalstu veidu, apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šos pabalstus, reglamentē pašvaldības saistošajos noteikumos.

⁹¹ Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

⁹² Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums.

⁹³ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums.

⁹⁴ Pašvaldība saistošajos noteikumos reglamentē saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 35.panta trešo daļu noteikto pabalstu veidu, apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šos pabalstus.

⁹⁵ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”, 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” un 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

⁹⁶ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”.

⁹⁷ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 3.1.4.apakšpunkts.

⁹⁸ Liepājas pilsētas domes 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai”.

Sociālajā dienestā iesniedz izziņu no Liepājas pašvaldības iestādes „Liepājas pilsētas pašvaldības policija” par personām, kuras deklarējušās attiecīgajā dzīvesvietā, vai izziņu no dzīvojamās mājas apsaimniekotāja par tajā deklarētajām personām⁹⁹, lai gan Sociālajam dienestam SOPA ir pieejama Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes uzturētā Iedzīvotāju reģistra informācija. Minētie saistošie noteikumi nav grozīti vai aktualizēti kopš to spēkā stāšanās 01.01.2008.;

54.2.3. pašvaldības saistošie noteikumi „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”¹⁰⁰ paredz apbedīšanas pabalsta saņemšanai iesniegt Sociālajā dienestā miršanas apliecības kopiju (uzrādot oriģinālu), Civiltāvokļa aktu reģistrācijas nodaļas izdotu miršanas izziņu apbedīšanas pabalsta saņemšanai un izziņu par mirušās personas pēdējo deklarēto dzīvesvietu¹⁰¹, lai gan Sociālajam dienestam SOPA ir pieejama Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes uzturētā Iedzīvotāju reģistra informācija. Minētie saistošie noteikumi nav grozīti vai aktualizēti kopš to spēkā stāšanās 01.01.2006.

55. Revīzijā, veicot detalizētas darījumu pārbaudes, nav konstatēti gadījumi, kuros Sociālais dienests būtu faktiski pieprasījis ģimenei (personai) iesniegt izziņas par tām ziņām, kas pašvaldībai ir pieejamas SOPA.

Secinājums

56. Liepājas pilsētas pašvaldība, izstrādājot saistošos noteikumus¹⁰², nav nodrošinājusi saistošo noteikumu kvalitāti, jo:

56.1. saistošo noteikumu¹⁰³ tiesiskais pamatojums neatbilst sniegtā pakalpojuma būtībai, jo šajos noteikumos paredzētie pabalsti nav sociālā palīdzība, bet gan pašvaldības brīvprātīga iniciatīva sniegt pašvaldības iedzīvotājiem atbalstu noteiktās dzīves situācijās;

56.2. tie paredz normas¹⁰⁴, kuras iedzīvotājiem nosaka pienākumu Sociālajā dienestā iesniegt tādas ziņas, kas dienestam ir pieejamas, turklāt šīs normas faktiski netiek pildītas.

Ieteikums

57. Lai nodrošinātu Liepājas pilsētas pašvaldības saistošo noteikumu kvalitāti, pašvaldībai precizēt saistošo noteikumu¹⁰⁵ regulējumu.

---

⁹⁹ Liepājas pilsētas domes 22.11.2007. saistošo noteikumu Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” 2.3.2.apakšpunkts.

¹⁰⁰ Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

¹⁰¹ Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošo noteikumu Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu” 3.1.2., 3.1.3. un 3.1.4.apakšpunkts.

¹⁰² Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”, 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” un 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

¹⁰³ Liepājas pilsētas domes 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” un 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

¹⁰⁴ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošo noteikumu Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu” 3.1.4.apakšpunkts, 22.11.2007. saistošo noteikumu Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” 2.3.2.apakšpunkts un 25.08.2005. saistošo noteikumu Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu” 3.1.2., 3.1.3. un 3.1.4.apakšpunkts.

¹⁰⁵ Liepājas pilsētas domes 15.04.2010. saistošie noteikumi Nr.7 „Par dzīvokļa pabalstu”, 22.11.2007. saistošie noteikumi Nr.19 „Par pabalstu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanai” un 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

Konstatējumi

58. Revīzijā ir konstatēts, ka Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālajā dienestā, lai nodrošinātu sociālās palīdzības klientu uzskaiti un sociālās palīdzības procesa administrēšanu, tiek izmantota SIA „ZZ Dats” (vienotais reģ.Nr.40003278467) izstrādātā SOPA, kas tiek izmantota vēl 116 Latvijas pilsētu un novadu pašvaldībās.
59. SOPA galvenās funkcijas ietver sociālā dienesta klientu uzskaiti, klientu materiālās situācijas izvērtēšanai nepieciešamo datu uzskaiti, klientu iztikas līdzekļu deklarāciju veidošanu un uzskaiti, pašvaldības pabalstu aprēķinu, izsniegto/atteikto pabalstu uzskaiti, kā arī pārskatu un atskaišu veidošanu, tajā skaitā Labklājības ministrijā un Centrālajā statistikas pārvaldē iesniedzamo pārskatu sagatavošanu, ģenerējot atskaites automātiskā sistēmā.
60. SOPA nodrošina arī datu saņemšanu no dažādām valsts informācijas sistēmām vai reģistriem:
  - 60.1. tiek nodrošināta datu saņemšana no Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistra, kā arī no Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas par attiecīgās pašvaldības teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem;
  - 60.2. datu saņemšana no sešām valsts informācijas sistēmām vai reģistriem¹⁰⁶ var tikt nodrošināta tikai tad, ja attiecīgā pašvaldība ir noslēgusi līgumu ar konkrētā reģistra vai informācijas sistēmas pārziņi.
61. Līdz 01.07.2014. SOPA nenodrošināja datu saņemšanu no šādām valsts informācijas sistēmām vai reģistriem:
  - 61.1. Nodokļu informācijas sistēmas par personu ienākumiem, tajā skaitā par ienākumiem no saimnieciskās vai profesionālās darbības;
  - 61.2. Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmas par izmaksātajām subsīdijām lauksaimniecībai un lauku attīstībai;
  - 61.3. Traktortehnikas, tās piekabju un traktortehnikas vadītāju informatīvās sistēmas;
  - 61.4. Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas par tiem nekustamajiem īpašumiem, kas ir uzskaitīti citu pašvaldību teritorijā;
  - 61.5. Ieslodzīto informācijas sistēmas.
62. Saskaņā ar SIA „ZZ Dats” sniegto informāciju Rīgas pilsētas pašvaldība SOPA ietvaros saņem datus arī no Valsts izglītības informācijas sistēmas un no Invaliditātes informatīvās sistēmas. Minēto sistēmu pārziņi vēlas izstrādāt vienotu standarta līgumu visām pašvaldībām un tikai tad nodrošināt datu nodošanu SOPA pārējām pašvaldībām.
63. Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālajam dienestam, izmantojot SOPA, ir pieejami dati no visām revīzijas ziņojuma 60.punktā minētajām valsts informācijas sistēmām un reģistriem. Turklāt saskaņā ar SIA „ZZ Dats” sniegto informāciju¹⁰⁷ Liepājas pilsētas pašvaldībā izmantotajā SOPA ir ieviestas arī regulāras datu pārbaudes, kas, mainoties

¹⁰⁶ Tiesu administrācijas uzturētā Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes uzturētais Iedzīvotāju reģistrs, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras uzturētā Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma, Valsts akciju sabiedrības „Ceļu satiksmes drošības direkcijas” uzturētais Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrs, Nodarbinātības valsts aģentūras uzturētā Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēma un Uzņēmumu reģistra informācijas sistēma.

¹⁰⁷ SIA „ZZ Dats” 16.04.2014. e-pasta vēstule „RE: Par informācijas sniegšanu Valsts kontroles revīzijā”; SIA „ZZ Dats” 20.10.2014. e-pasta vēstule „RE: Par informācijas sniegšanu”.

ģimenes (personas) situācijai, paziņojuma veidā informē SOPA lietotāju par šādām izmaiņām:

- 63.1. kopš 2014.gada februāra SOPA tiek saņemts paziņojums:
  - 63.1.1. ja dzīvokļa pabalsta saņēmējam mainījusies deklarētā adrese;
  - 63.1.2. ja pabalsta/pakalpojuma saņēmējam mainījies statuss „dzīvs/miris”;
  - 63.1.3. ja pabalsta (izņemot dzīvokļa pabalsta)/pakalpojuma saņēmējam mainījusies deklarētā adrese;
  - 63.1.4. ja pabalsta/pakalpojuma saņēmējam ir bijušas izmaiņas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras ienākumos;
- 63.2. kopš 2014.gada augusta SOPA tiek saņemts paziņojums, ja Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā ir veiktas izmaiņas pabalsta/pakalpojuma saņēmēja datos.
64. Lai pārliecinātos par faktiski sniegto sociālo palīdzību, revīzijā ir pieprasīti dati¹⁰⁸ par laiku no 01.01.2013. līdz 30.04.2014. Liepājas pilsētas Sociālā dienesta SOPA reģistrētajām mājsaimniecībām un visām personām, kas ir iekļautas mājsaimniecības sastāvā, par mājsaimniecībām sagatavotajām iztikas līdzekļu deklarācijām, par personām piešķirtajiem pabalstiem un izsniegtajām izziņām, kā arī par noslēgtajām vienošanām par līdzdarbību un personām noteiktajiem līdzdarbības pienākumiem.
65. 03.06.2014., pamatojoties uz Liepājas pilsētas pašvaldības sniegto apliecinājumu un piekrišanu datu iesniegšanai, SIA „ZZ Dats” iesniedza¹⁰⁹ Valsts kontrolē datus, kas saturēja šādu informāciju:
  - 65.1. par 15 117 mājsaimniecībām piešķirto unikālo identifikācijas numuru un par šajās mājsaimniecībās iekļautajām 31 200 personām;
  - 65.2. par 9950 iztikas līdzekļu deklarācijām;
  - 65.3. par 2366 izziņām par trūcīgas ģimenes (personas) statusa piešķiršanu un 6409 izziņām par maznodrošinātas ģimenes (personas) statusa piešķiršanu;
  - 65.4. par 1099 noslēgtajām vienošanām par līdzdarbību un personām noteiktajiem 2311 līdzdarbības pienākumiem.
66. Lai pārliecinātos, vai Liepājas pilsētas pašvaldībā sociālai palīdzībai paredzētie budžeta līdzekļi tiek izmantoti tiesiski, revīzijā izlases veidā ir veiktas pārbaudes, noskaidrojot:
  - 66.1. vai ģimenes (personas) bija tiesīgas iegūt trūcīgas ģimenes (personas) statusu un vai tas ir piešķirts atbilstoši Ministru kabineta¹¹⁰ un pašvaldības saistošajiem noteikumiem¹¹¹;
  - 66.2. vai ģimenes (personas) bija tiesīgas iegūt maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu un vai tas ir piešķirts atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem¹¹²;

¹⁰⁸ Valsts kontroles 27.05.2014. vēstule Nr.9-2.3.1/497 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-4/2014”.

¹⁰⁹ SIA „ZZ Dats” 03.06.2014. datu pieņemšanas – nodošanas akts.

¹¹⁰ Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumi Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu”.

¹¹¹ Liepājas pilsētas domes 22.11.2012. saistošie noteikumi Nr.20 „Par nosacījumiem materiālā stāvokļa (īpašuma) novērtēšanai, nosakot atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam”.

¹¹² Liepājas pilsētas domes 18.02.2010. saistošie noteikumi Nr.5 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par maznodrošinātu Liepājas pašvaldībā”.

- 66.3. vai ģimenes (personas) bija tiesīgas saņemt tām piešķirtos sociālos pabalstus un citus pašvaldības piešķirtos tiesiskos labumus (nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus);
  - 66.4. vai, piešķirot dzīvokļa pabalstu, pašvaldība nodrošina kontroli pār piešķirtā pabalsta izlietošanu atbilstoši piešķiršanas mērķim.
67. Detalizētajām darījumu pārbaudēm tika atlasīta 51 mājsaimniecība ar šajās mājsaimniecībās iekļauto 141 personu, no tām:
- 67.1. 30 ģimenēm bija piešķirts trūcīgas ģimenes (personas) statuss;
  - 67.2. 18 ģimenēm bija piešķirts maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss;
  - 67.3. trīs ģimenēm dažādos periodos bija piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss.
68. Veicot detalizētās darījumu pārbaudes, revidenti ir konstatējuši, ka visos gadījumos ģimenes (personas) bija tiesīgas saņemt tām piešķirto trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statusu un/vai tām piešķirtos sociālos pabalstus.

Labklājības ministrijā iesniedzamo valsts statistikas pārskatu sagatavošana

Konstatējumi

69. Ministru kabineta noteikumi¹¹³ paredz, ka sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzējiem ir pienākums sagatavot un iesniegt Labklājības ministrijā noteiktas formas valsts statistikas pārskatus:
- 69.1. līdz nākamā mēneša 15.datumam par sociālās palīdzības sniegšanu novada/republikas pilsētas pašvaldībā par kalendāro mēnesi¹¹⁴;
  - 69.2. līdz nākamā gada 15.februārim par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību novada/republikas pilsētas pašvaldībā par iepriekšējo kalendāro gadu¹¹⁵.
70. Labklājības ministrija kopsavilkumu par pašvaldību sagatavotajiem kalendārā gada pārskatiem iesniedz Centrālajā statistikas pārvaldē¹¹⁶.
71. Atbilstoši ar Ministru kabineta noteikumiem¹¹⁷ apstiprinātajai formai pārskatā par kalendāro gadu informācija par sniegto sociālo palīdzību un pārējiem pabalstiem ir norādāma un grupējama šādā kārtībā:
- 71.1. informācija par pašvaldības sniegto sociālo palīdzību ir norādāma pārskata 3.sadaļā „*Ziņas par pašvaldības sniegto sociālo palīdzību*”, kas tiek grupēta šādi:
    - 71.1.1. 3.1. „*Ienākumu testētie pašvaldības sociālās palīdzības pabalsti*”: ietver informāciju par kopējo palīdzības apjomu un personu

¹¹³ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā” 2.1. un 2.2.apakšpunkts.

¹¹⁴ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā” 1.pielikums „Pārskats par sociālās palīdzības sniegšanu novada/republikas pilsētas pašvaldībā ____gada ____mēnesī”.

¹¹⁵ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā” 2.pielikums „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību ____novada/republikas pilsētas pašvaldībā ____gadā”.

¹¹⁶ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā” 8.punkts.

¹¹⁷ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā” 2.pielikums „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību ____novada/republikas pilsētas pašvaldībā ____gadā”.

raksturojumu (3.1.1. un 3.1.2.), informāciju par izmaksātajiem GMI pabalstiem (3.1.3.), dzīvokļa pabalstiem (3.1.4.) un pārējiem pašvaldības saistošajos noteikumos paredzētajiem citiem sociālās palīdzības pabalstiem ģimenes pamatvajadzību nodrošināšanai (3.1.5.), grupējot tos pēc pārskatā paredzētā pamatvajadzību veida;

- 71.1.2. 3.2. „Pašvaldības sociālās palīdzības pabalsti, kurus piešķir bez ģimenes (personas) testēšanas”: ietver informāciju par piešķirtajiem vienreizējiem pabalstiem ārkārtas situācijā (3.2.1.) un par citos ārējos tiesību aktos noteiktajiem pašvaldības sociālās palīdzības pabalstiem (garantijām) bāreņiem un audžuģimenēm (3.2.2.);
- 71.2. ja pašvaldība saistošajos noteikumos ir paredzējusi arī citus sociālos pabalstus, kas neatbilst sociālās palīdzības definīcijai un tiek piešķirti kā pašvaldības brīvprātīgā iniciatīva autonomu funkciju izpildei, informācija par sniegto pabalstu apmēru ir norādāma pārskata 4.sadaļā „Pašvaldības budžeta izdevumi sociālā atbalsta pasākumiem” kodā 413 „Citi atbalsta pasākumi un kompensācijas iedzīvotājiem”.
72. Revīzijā ir konstatēts, ka Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālais dienests statistikas pārskatu sadaļā par pašvaldības sniegto sociālo palīdzību sagatavo, ģenerējot to no SOPA atbilstoši sistēmas iestatījumiem, kur katram pabalsta veidam ir noteikts kods, kas tiek izmantots pārskatu sagatavošanā.
73. Revīzijā, pārbaudot Liepājas pilsētas pašvaldības valsts statistikas pārskatu par 2013.gadu, ir konstatēts, ka Liepājas pilsētas pašvaldība tās saistošajos noteikumos¹¹⁸ paredzētos pabalstus vismaz 179 303 EUR apmērā, kas ir noteikti kā pašvaldības brīvprātīgā iniciatīva autonomo funkciju izpildē un kurus piešķir, neizvērtējot ienākumus, pārskatā ir norādījusi kā sociālās palīdzības pabalstus, kurus piešķir bez ģimenes (personas) ienākumu izvērtēšanas. Pārskatā kā vienreizējs pabalsts stihiskas nelaimes gadījumā vai citos iepriekš neparedzamos apstākļos (3.2.1.) ir iekļauts:
- 73.1. bērna piedzimšanas pabalsts¹¹⁹;
  - 73.2. pabalsts pirmklasniekam¹²⁰;
  - 73.3. pabalsts skolas piederumu iegādei akcijā „Skolas soma”¹²¹;
  - 73.4. pabalsts Latvijas Republikas proklamēšanas dienā¹²²;
  - 73.5. Ziemassvētku pabalsts¹²³;
  - 73.6. pabalsts 100 un vairāk gadu jubilejā¹²⁴;
  - 73.7. vienreizējs pabalsts pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādēm¹²⁵;
  - 73.8. apbedīšanas pabalsts¹²⁶.

¹¹⁸ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.1., 3.2., 3.4., 3.5. un 3.6.apakšpunkts, 17.10.2013. saistošie noteikumi Nr.37 „Par vienreizējiem pabalstiem pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādēm” (spēkā no 01.01.2014.), Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

¹¹⁹ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.1.apakšpunkts.

¹²⁰ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.2.apakšpunkts.

¹²¹ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.3.apakšpunkts.

¹²² Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.4.apakšpunkts.

¹²³ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.5.apakšpunkts.

¹²⁴ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošo noteikumu Nr.27 „Par svētku pabalstiem” 3.6.apakšpunkts.

¹²⁵ Liepājas pilsētas domes 17.10.2013. saistošie noteikumi Nr.37 „Par vienreizējiem pabalstiem pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādēm” (spēkā no 01.01.2014.).

¹²⁶ Liepājas pilsētas domes 25.08.2005. saistošie noteikumi Nr.18 „Par vienreizēju apbedīšanas pabalstu”.

74. Revīzijā Labklājības ministrija sniedza informāciju, ka pašvaldību sagatavotos pārskatus Labklājības ministrija izmanto arī nozares politikas veidošanai, monitoringam, informatīvo ziņojumu sagatavošanai, pētījumu veikšanai (OECD¹²⁷, Pasaules Banka¹²⁸), diskutējot ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem, kā arī sociālās palīdzības politikas veidotājiem, dažādās diskusijās, forumos, Saeimā u.c.

Secinājums

75. Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālā dienesta Labklājības ministrijā iesniegtais valsts statistikas pārskats par 2013.gadu nav sagatavots atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem¹²⁹ un nesniedz patiesu informāciju par Liepājas pilsētas pašvaldības 2013.gadā sniegto sociālo palīdzību un tās apmēru, jo pārskatā kā sociālā palīdzība, kas tiek piešķirta, nevērtējot ģimenes (personas) ienākumus, ir norādīti arī tādi pabalsti, kas neatbilst sociālās palīdzības definīcijai un tiek piešķirti kā pašvaldības brīvprātīgā iniciatīva autonomu funkciju izpildē.

Ieteikums

76. Lai nodrošinātu, ka valsts statistikas pārskati sniedz patiesu informāciju par pašvaldības sniegto sociālo palīdzību un tās apmēru, Liepājas pilsētas pašvaldībai valsts statistikas pārskatus sagatavot atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem¹³⁰.

Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu budžeta plānošana un izdevumu uzskaitē

Konstatējumi

77. Ministru kabineta noteikumi¹³¹ paredz budžeta izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām (turpmāk – EKK) un nosaka pašvaldībām pienākumu budžeta izpildei klasifikāciju piemērot pilnā apmērā, tajā skaitā:
- 77.1. no pašvaldību budžeta līdzekļiem izmaksāto sociālo palīdzību naudā, kas tiek piešķirta, izvērtējot materiālos resursus, izņemot GMI pabalstu un dzīvokļa pabalstu, kā arī sociālo palīdzību naudā, kuru piešķir, neizvērtējot personas ienākumus, ja tā nonākusi ārkārtas situācijā, uzskaitīt: *EKK 6252 „Pabalsti veselības aprūpei naudā”, EKK 6254 „Pašvaldību vienreizējie pabalsti naudā ārkārtas situācijā”, EKK 6255 „Sociālās garantijas bāreņiem un audžuģimenēm naudā” un EKK 6259 „Pārējā sociālā palīdzība naudā”;*
  - 77.2. maksājumus iedzīvotājiem, kas saistīti ar pašvaldību iedzīvotāju, sociālo grupu interesēs brīvprātīgi īstenotajām iniciatīvām ikvienā jautājumā saskaņā ar pašvaldību saistošajiem noteikumiem, ja tas nav Saeimas, Ministru kabineta, ministriju, citu valsts pārvaldes iestāžu, tiesas vai citu pašvaldību kompetencē vai arī ja šāda darbība nav aizliegta ar normatīvo aktu, uzskaitīt *EKK 6423 „Izdevumi brīvprātīgo iniciatīvu izpildei”.*
78. Revīzijā, pārbaudot Liepājas pilsētas pašvaldības pārskatu par 2013.gada budžeta izpildi, ir konstatēts, ka pašvaldība izdevumus nav uzskaitījusi ne *EKK 6254 „Pašvaldību vienreizējie pabalsti naudā ārkārtas situācijā”, lai gan pašvaldībā 2013.gadā ir piešķirti pabalsti personām, kuras ir nonākušas ārkārtas*

¹²⁷ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (Organisation for Economic Co-operation and Development).

¹²⁸ Starptautiskās finanšu korporācijas un Daudzpusēju investīciju garantiju aģentūra.

¹²⁹ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā” 2.pielikums „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību _____ novada/republikas pilsētas pašvaldībā ____ .gadā”.

¹³⁰ Ministru kabineta 06.04.2010. noteikumu Nr.338 „Noteikumi par valsts statistikas pārskatiem sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomā”.

¹³¹ Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām”.

situācijā stihiskas nelaimes vai iepriekš neparedzamu apstākļu dēļ, ne EKK 6423 „Izdevumi brīvprātīgo iniciatīvu izpildei”, lai gan pašvaldības saistošie noteikumi paredz vairākus pabalstus, kas noteikti saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”.

79. Revīzijā ir konstatēts, ka Sociālais dienests 2013.gadā izdevumus:

79.1. par pabalstiem personām, kuras ir nonākušas ārkārtas situācijā stihiskas nelaimes vai iepriekš neparedzamu apstākļu dēļ, saskaņā ar revidentu aplēsēm vismaz 66 497 EUR apmērā ir uzskaitījis EKK 6259 „Pārējā sociālā palīdzība naudā”, lai gan atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem¹³² minētie pabalsti bija jāuzskaita EKK 6254 „Pašvaldību vienreizējie pabalsti naudā ārkārtas situācijā”;

79.2. par pabalstu skolas piederumu iegādei akcijā „Skolas soma”, par pabalstu pirmklasniekam, par bērna piedzimšanas pabalstu, par pabalstu Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienā, par Ziemassvētku pabalstu un par pabalstu 100 un vairāk gadu jubilejā, kas ir pašvaldības brīvprātīgā iniciatīva un tiek piešķirti saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem¹³³, saskaņā ar revidentu aplēsēm vismaz 79 827 EUR apmērā ir uzskaitījis EKK 6259 „Pārējā sociālā palīdzība naudā”, lai gan atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem¹³⁴ minētie pabalsti bija jāuzskaita EKK 6423 „Izdevumi brīvprātīgo iniciatīvu izpildei”.

Secinājums

80. Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālā dienesta sagatavotos pārskatus par budžeta izpildi (uzskaitītos izdevumus pa pabalstu veidiem) nevar izmantot pilnīgas pārlicības gūšanai par faktiski izmaksāto sociālo pabalstu apmēru, jo Sociālajā dienestā pabalstu uzskaitē netiek ievērota Ministru kabineta noteikumos¹³⁵ paredzētā izdevumu ekonomiskā klasifikācija.

Ieteikums

81. Lai nodrošinātu, ka Liepājas pilsētas pašvaldības pārskati par budžeta izpildi sniedz patiesu informāciju par faktiski izmaksāto sociālās palīdzības pabalstu apmēru, Liepājas pilsētas pašvaldības Sociālajam dienestam pabalstu uzskaitē ievērot Ministru kabineta noteikumos¹³⁶ paredzēto izdevumu ekonomisko klasifikāciju.

Revīzijas grupas vadītāja,
vecākā valsts revidente

Aiga Villa

Revīzijas grupa:
valsts revidente – juriste

Baiba Skara

valsts revidente

Ineta Freidenfelde

¹³² Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikums.

¹³³ Liepājas pilsētas domes 20.12.2012. saistošie noteikumi Nr.27 „Par svētku pabalstiem” (spēkā no 19.02.2013.).

¹³⁴ Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikums.

¹³⁵ Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikums.

¹³⁶ Ministru kabineta 27.12.2005. noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” pielikums.

valsts revidente	Anda Grauduma
valsts revidente	Loreta Boļševiča
valsts revidente	Olga Buivide
informācijas sistēmu auditore	Līga Nagle
informācijas sistēmu auditors	Jānis Silinieks
SASKAŅOTS Sektora vadītāja	Ieva Pīpiķe
SASKAŅOTS Departamenta direktore	Inga Vārava